

Het is niet mogelijk in kort bestek aan de verrichte arbeid alle recht te doen wedervaren. Ten slotte zij nog vermeld dat de prognose bij het voortschrijden der jaren werd aangepast bij de werkelijk waargenomen demographische verschijnselen.

Literatuur: ¹Centraal Bureau voor de Statistiek, *Berekeningen omtrent de toekomstige loop der Nederlandse bevolking*. Uitg. DE HAAN, Utrecht 1951.

M. F. POLAK

INGEZONDEN

Ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken, behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten.

BEHANDELING VAN VOETBLAREN

Naar aanleiding van Uw beantwoording van vraag 105 over de behandeling van voetblaren¹ zou ik willen opmerken, dat het gebruik van kleefpleister en Hansaplast op de voeten tijdens een mars dikwijls ongewenste gevolgen heeft. Tijdens de vierdaagse heb ik verschillende voeten gezien, waar onder de kleefpleister nieuwe blaren waren ontstaan.

Ik behandel kleine blaren met joderen en inprikken langs de rand en dan weer flink joderen, waarbij het jodium in de blaar vloeit; hierover komt geen verband. Vrijwel nooit zag ik hierna een infectie ontstaan.

Grotere blaren behandel ik evenzo, maar ik bedek ze met een levertraanzalfverband.

Open blaren kunnen met succes worden behandeld met gentiaanviolet-jelly.

¹N.T.v.G. (1952) 96, 2889.

Haarlem, 18 November 1952

W. DORRESTEYN

Een geopende blaar kan men in feite geen wond noemen; immers er is geen verbreking van de samenhang der weefsels. Als men een blaar opent, knipt men slechts epidermis door, hetgeen gelijk staat met het knippen van de nagels.

Bovendien bestaat naar mijn mening de grootste kans, of eigenlijk de enige kans op infectie als men de blaar niet opent. Immers, in de huid zitten altijd bacteriën, die in de sereuze vochtophoping een prachtige voedingsbodem hebben. Opent men de blaar niet, dan is de kans op infectie van deze vochtophoping groot en daarmee een secundaire infectie van de daaronder liggende matrix, die van de beschermende epidermis is beroofd. Opent men de blaar wel en doet men er wat poeder op (ouderwets: dermatol, aïrol; nieuwerwets: orgasepton en dergelijke) en vervolgens, zoals de Redactie schrijft een stukje Engels pluksel, dan komt er nooit infectie, en in een enkele dag is er genoeg jonge epidermis gevormd, zodat men zelfs de rode kleur al haast niet meer ziet.

Deze beschouwingen gelden alleen als de blaar niet is gecompliceerd, dus als het rete MALPIGHI niet is beschadigd, hetgeen dus een belangrijk vraagstuk is bij brandblaren, maar ook bij loopblaren. Want de shadebrengende druk kan natuurlijk ook wel diepere lagen hebben getroffen. In dat geval kan men wel van een wond gaan spreken.

Het is bijzonder nuttig voor de lezers van het *Tijdschrift*, dat zij scherp blijven analyseren en formuleren. Vandaar deze regels.

¹Vraag 105 (1952) N.T.v.G. 96, 2889.

Culemborg, November 1952

M. N. ROEGHOLT

In kringen van officieren van gezondheid en sportartsen, die uit den aard der zaak veel voetblaren te behandelen krijgen, zijn er altijd vóór- en tegenstanders van het openen der blaren geweest. Dit is in de formulering van het antwoord der Redactie ook tot uiting gekomen. Er is principieel noch practisch dus iets tegen de behandeling van collega ROEGHOLT in te brengen, tenzij men bezwaren heeft tegen uitwendige toepassing van sulfapreparaten.

REDACTIE

HET NATRIUMGEHALTE VAN ZOUTLOZE SMEERKAAS

In dit *Tijdschrift*¹ worden enige analyses medegedeeld van zoutloze kaas en smeerkaas. Men had het chloridegehalte van deze monsters kaas bepaald, en had hieruit het natriumchloridegehalte berekend.

Dr. VIERSMA maakte mij er opmerkzaam op, dat de verschillende soorten smeerkaas behalve keukenzout waarschijnlijk nog andere natriumzouten zouden bevatten, als gevolg van de bereiding. Dit was aanleiding om het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek te verzoeken, enige nieuwe analyses te verrichten.

De analyses van de monsters III en IV uit het bovenaangehaalde, ingezonden artikelkje dienen vervangen te worden door:

	pCt Na	pCt NaCl, berekend uit de chloridetitratie
Smeerkaas No. III.....	0.71	0.13
„ „ IV	0.65	0.06

De analyse van monster VI bleek juist te zijn.

Uit deze gegevens blijkt, dat het lage NaCl-cijfer niet correleert met het gevonden Na-percentage, maar dat er in smeerkaas, behalve weinig keukenzout nog een vrij grote hoeveelheid van een ander natriumzout voorkomt.

¹N.T.v.G. (1952) 96, 34.

's-Gravenhage, November 1952

C. DEN HARTOG

HEPATITIS INFECTIOSA BIJ ARTSEN

Het heeft mij reeds lange tijd getroffen, dat hepatitis infectiosa zo vaak onder chirurgen voorkomt, niet alleen in Nederland, doch ook elders. Het zou niet ondenkbaar zijn, dat bij opererende artsen de infectie tot stand komt door verwondingen met bij voorbeeld de naald gedurende de operatie, en wellicht wordt de kans hierop zeer vergroot doordat de patiënt op dat ogenblik reeds bloed of zelfs plasma geïnfundeerd heeft gekregen.

Hebben wij hier dus met een chirurgenziekte te maken? Het lijkt mij de moeite waard dit na te gaan; misschien brengt een positieve uitslag van een dergelijk onderzoek belangrijke consequenties met zich, zowel voor arts als voor patiënt.

Zou dus iedere arts in Nederland, die hepatitis heeft gehad, mij dat willen mededelen? Een nadere correspondentie kan dan volgen.

Aangezien misschien niet iedere arts deze letters onder de ogen krijgt, zou ik de medici die collegae hebben behandeld, willen verzoeken mij ook daarvan mededeling te doen; dit geldt natuurlijk vooral voor de gevallen waarin de hepatitis de dood ten gevolge heeft gehad.

Amsterdam, WILHELMINA-Gasthuis, November 1952

I. BOEREMA

VERBETERINGEN

In het artikel van prof. dr. S. VAN GREVELD, P. G. HOORWEG en dr. M. M. P. PAULSSEN, getiteld „Onderzoekingen over een circulerend anticoagulans bij een lijder aan haemophilie” zijn de figuren 2 en 3 (bl. 2747 en 2749) verwisseld. De onderschriften staan op de goede plaats.

BERICHTEN

BUITENLAND

WERELDBERICHTEN. — STATISTIEK DER OORZAKEN VAN DE DOOD. De September-October-afl levering van het *Rapport épidémiologique et démographique* van de Wereldgezondheidsorganisatie bevat de jongste gegevens (in hoofdzaak van de jaren 1950 en 1951) betreffende de oorzaken van de dood, naar geslacht en leeftijd, in Europa en in enkele niet-Europese landen. Zestien landen (ook Nederland) gebruiken reeds sinds 1950 de internationale nomenclatuur (korte lijst), die ter gelegenheid van de 6de tienjaarlijkse revisie in 1948 werd aanvaard. De 54 tabellen, die de aflevering omvat, hebben betrekking op 33 landen.

BELGIË. — FEEST DER OUDEN. Aan het feestmaal, dat naar gebruik door het „Collège des Médecins de Bruxelles” onlangs aan de gouden jubilarissen werd aangeboden (het waren er ditmaal acht), zaten niet minder dan nog eens acht collegae aan, die 60 jaar of langer